Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat

XI. évfolyam/1. szám **2008.01.18.** **2008. 3. hét**

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona piaci jelentés **2**
A gabonafélék termelői ára 4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján 8
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára 11
Külpiaci piaci információk
Keresztessyné Mohr Katalin 13

Készítette:
Keményné Horváth Zsuzsanna
E-mail: Horvath.Zsuzsanna@akii.hu

Cukor piaci jelentés 17
A LIFFE fehércukor határidős árai…20
New Yorki Tőzsde nyerscukor határidős árai…….21
Cukorrépa betakarítás 2007…23

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@akii.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092, Fax: (0036) 1 217 8111 Internet: **www.akii.hu**

GABONAPIACI JELENTÉS

- ***A világ búzatermelése 651-, a világ kukoricatermelése 795 millió tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben.[1]***
- ***A világ gabonakészlete történelmi mélyponton a 2007/2008. gazdasági évben.***
- ***Magyarországon búzából 3,988-, kukoricából 4,026 millió tonnát takarítottak be a 2007/2008. gazdasági évben, amely a két termény esetén 40%-os csökkenést jelent 2006-hoz viszonyítva.***
- ***Magyarországon a búza tervezett vetésterülete 1,14 millió hektár a 2008/2009. gazdasági évben, ami 30 ezer hektáros növekedés az előző évhez képest.***
- ***A gabonafélék hazai termelői ára a betakarítási árcsúcs után mérsékelten csökkent.***

Világpiaci kitekintés

2008/2009. gazdasági év

Az Informa Economics előrejelzése szerint a világ búzatermelése 651 millió tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben, 49 millió tonnával több, mint 2007-ben volt. A vetésterületek és a hozamok bővülése miatt az USA, az EU-27, Oroszország, Kanada, Ukrajna és Ausztrália búzatermelése várhatóan emelkedhet, ha az időjárási feltételek kedvezően alakulnak. A kukoricatermelés világpiaci szinten 795 millió tonnára várható, amely mintegy 20 millió tonnás növekedést jelent a 2007/2008. gazdasági évhez képest. Kína, Argentína, Brazília és az EU-27 termelése bővülhet.

2007/2008. gazdasági év

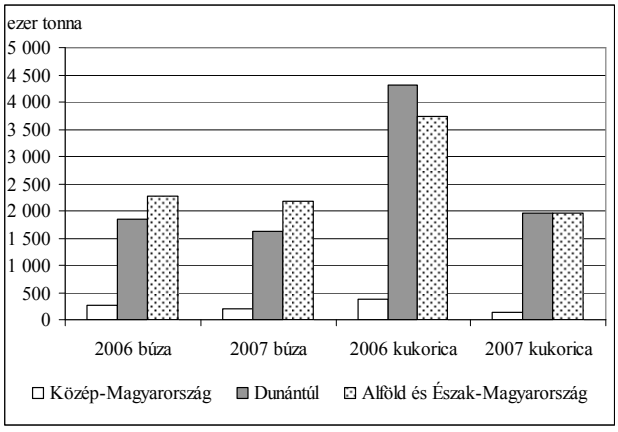
Az USDA januári előrejelzése szerint a búza zárókészlete 110,9-, a nagy szemű gabonáé 125,6 millió tonnára várható, amely az elmúlt 30 évet tekintve a legalacsonyabbnak tekinthető. Búzából a világ felhasználása az előző gazdasági évhez hasonló szintű, 616 millió tonna. Kukoricából a felhasználás a decemberi 766 millió tonnás előzetes adatokhoz képest 8 millió tonnával bővült, ami az előző évhez képest 52 millió tonnás emelkedést jelent.

A jövőben a vetésterület bővülésből adódó nagyobb kínálat mérsékelheti az árakat, ugyanakkor az alacsony zárókészlet, a növekvő kukorica iránti kereslet az árakat továbbra is magas szinten tarthatja. Jelentős árformáló lehet, hogy mekkora területet foglalnak el az egyes tavaszi vetésű növények, illetve, hogy a bioüzemanyag előállítás hogyan fejlődik tovább a jövőben.

Magyarország

A búza és a kukorica termelése összességében 40%-kal esett a 2007/2008. gazdasági évben az előző évhez képest. Búzából a gyengébb termés jobb minőséggel párosult. A 2007-ben kiadott búzatérkép alapján[2] javult a fehérjetartalom, a sütőipari érték és a Zeleny index. Kukoricánál mindhárom régióban mintegy felére csökkent a termés 2007-ben. Szembetűnő, hogy búzából kevesebb, ugyanakkor az előző évhez hasonló arányú volt a termés régiónként. Kukoricából a dunántúli és alföldi régióban jelentős volt a termeléscsökkenés.

A búza és kukorica termelésének alakulása

Forrás: KSH

[1] Informa Economics, 2008. január 4.

[2] Búza Minőségi térkép 2007, Concordia Közraktár Zrt.

Termelői árak

A gabonafélék termelői ára a gyengébb hazai és uniós kínálat valamint az erős kereslet hatására fokozatosan kúszott felfelé a 2007/2008. gazdasági év második felétől. És bár az árak az őszi csúcs után mérsékelten csökkentek, a decemberi havi átlagárak 25-35 ezer Ft-tal haladták meg az előző három év decemberi átlagárait (1-2. ábra).
Az étkezési búza decemberi termelői ára 55 ezer Ft közelében mozgott, a takarmánykukoricáé 50 ezer Ft-os árszinten. Az árkülönbség 4-5 ezer Ft-volt az élelmezési célú és takarmánygabona között 2007 decemberében.
A környező országokban is magas szinten alakult a búza és a kukorica termelői ára. Az étkezési búza termelői ára Bulgáriában és Németországban 60 ezer Ft-felett volt 2007 végén és 2008 első heteiben (3. táblázat). A magyarországi termelői árak, 1-2 ezer Ft-tal elmaradva ugyan, de a lengyelországi, litvániai, szlovákiai és észtországi termelői árakat közelítették. Kukoricából a hazai termelői ár 1-5 ezer Ft-tal maradt el 2007. 51-2008. 2. hete közötti időszakban a németországi (53-54 ezer Ft) és szlovákiai (51-55 ezer Ft) termelői áraktól. A magyarországi árakhoz hasonlóan a betakarítás utáni áremelkedést követően, mindkét országban mérsékelt csökkenés indult meg, azonban a kukoricaár sem Németországban, sem Szlovákiában nem süllyed 50 ezer Ft alá.

Feldolgozói értékesítési árak

A lisztek és a búzadara feldolgozói értékesítési átlagára a rétesliszt kivételével 1-4%-ot esett decemberben, de továbbra is magas árszinten mozog (7-10. ábra). A finomliszt és fehér kenyérliszt több mint 25 Ft-tal haladta meg decemberben az előző három év ugyanezen hónapjának átlagárait. A rétesliszt feldolgozói értékesítési átlagára az év utolsó hónapjában megközelítette a 95 Ft-os árszintet, amely 35-45 Ft-os növekedést jelent 2004-2006-os decemberi átlagokhoz viszonyítva.
A broiler - és a sertéstáp 2007 decemberi feldolgozói értékesítési átlagára az elmúlt három évet tekintve a legmagasabbnak számít. A tavaly őszi betakarítás után fokozatos és erőteljes áremelkedés következett, amely 35-40%-kal emelte meg mindkét termék árát az év utolsó hónapjára.

Export

Búzaexportunk mintegy 500 ezer tonnát csökkent 2007 I-X. hónapja között az előző év ugyanezen időszakához képest. Kukoricaexportunk viszont megnégyszereződött 2007 első tíz hónapjában. A kukorica jelentős exportja a korábbi évek rekord kínálatával (intervenciós és raktározott készletek) magyarázható. Mindkét termény esetén jelentős exportár-emelkedés történt, a búza és a kukorica ára 80-90%-kal haladta meg az előző év októberi határparitásos exportárat. Az emelkedés hátterében a gyengébb hazai és uniós termés és az erősödő kereslet áll. További exportár növelő tényező volt, hogy szállításaink, ellentétben a korábbi évekkel mintegy 60%-ban a környező országokba irányultak, ami csökkentette a szállítás költségeit, lehetővé téve így egy magasabb terményárat. A közeli országok esetén búza és kukorica kivitelünk Romániába, Olaszországba, Ausztriába emelkedett. A németországi, hollandiai, görögországi kiviteleink ─ ami a betakarítás idejében realizálódott ─ jelentősen nőtt. Azonban a nyugat-európai árakhoz képest alacsonyabb hazai alapanyagár a nagyobb szállítási távolságból adódó magasabb költségekkel is versenyképesebbnek bizonyult a tagállamok áraihoz képest.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 2. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 1. hét	2008. 2. hét	2008. 2. hét/ 2008. 1. hét (%)
Étkezési búza	tonna	-	1 294,31	-	1 210,57	1 294,31	106,92
	Ft/t	-	55 736,91	-	55 464,82	55 736,91	100,49
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	3 999,77	659,10	-	2 626,34	4 658,87	177,39
	Ft/t	51 911,56	54 729,00	-	50 829,88	52 310,15	102,91
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

*Származási hely, ahol a gabonát megtermelték

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 2. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 2. hét	2008. 1. hét	2008. 2. hét	2008.2. hét/ 2007. 2. hét (%)	2008. 2. hét/ 2008. 1. hét (%)
Étkezési búza	tonna	5 673,84	1 210,57	1 294,31	22,81	106,92
	Ft/t	32 426,91	55 464,82	55 736,91	171,88	100,49
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	26 125,79	2 626,34	4 658,87	17,83	177,39
	Ft/t	31 014,88	50 829,88	52 310,15	168,66	102,91
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

3. táblázat

AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
			Ft/tonna		
36	48 480		56 580	48 500	52 730
37	50 910	_	61 060	49 940	57 327
38	50 290	_	60 430	49 260	56 570
39	56 530	_	59 230	49 500	58 760
40	53 400	_	59 800	51 460	58 380
41	57 770	64 200	58 060	52 340	58 483
42	49 410	64 050	57 370	53 170	_
43	52 090	_	57 850	53 040	54 951
44	51 980	_	56 090	52 940	55 012
45	49 430	_	56 100	54 020	54 238
46	52 960	_	55 340	55 090	54 224
47	48 950	_	54 910	55 620	53 307
48	50 760	_	55 650	55 160	53 210
49	48 690	_	55 740	56 080	53 110
50	_	_	56 460	56 290	58 140
51	_	_	58 570	53 400	_
52	48 870	_	_	52 760	52 420
1	57 710	_	_	55 464	
2	_	_	62 760	55 736	_

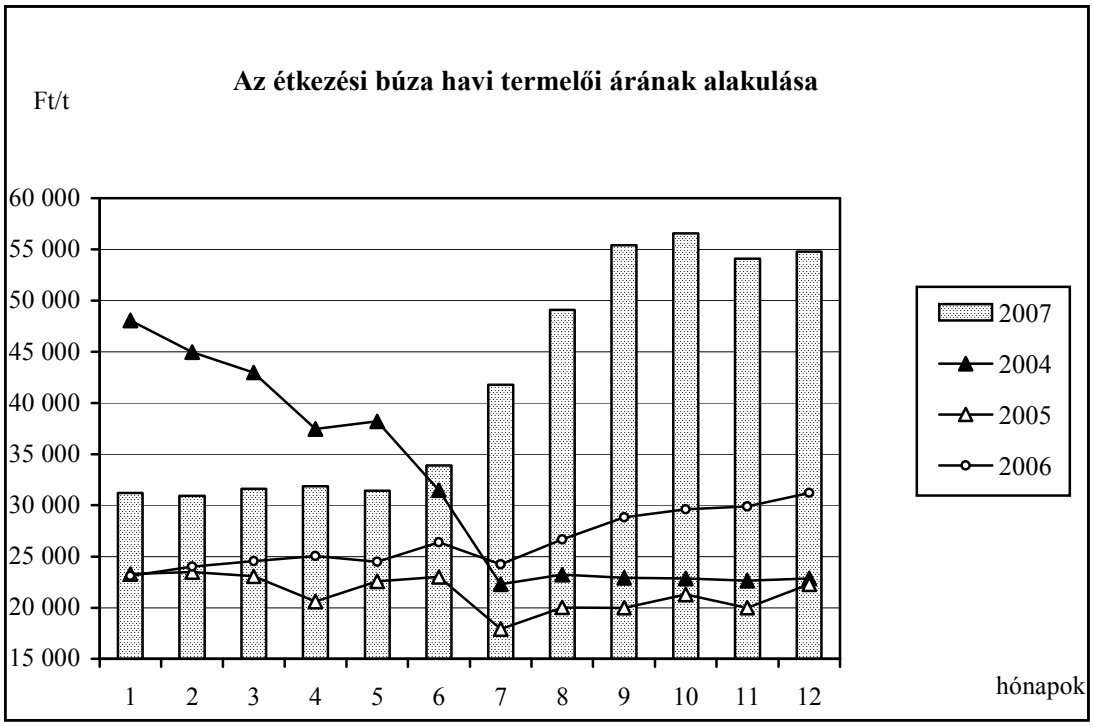
hetek	Ukrajna	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
			Ft/tonna		
36	_	52 310	52 530	51 690	52 510
37	_	54 250	54 610	52 840	55 930
38	_	54 290	54 500	53 670	55 970
39	_	54 140	56 460	53 800	54 840
40	_	54 070	55 400	55 410	58 080
41	_	54 370	57 550	56 660	57 210
42	_	55 060	60 280	61 240	58 040
43	_	56 150	61 420	62 370	58 150
44	_	56 060	59 150	62 170	58 270
45	_	56 460	_	64 240	54 580
46	_	57 650	_	64 400	56 130
47	_	56 710	_	63 890	56 240
48	_	57 080	_	54 760	56 140
49	_	_	_	62 840	_
50	_	56 980	_	62 220	54 400
51	_	57 540	_	63 130	58 290
52	_	_	_	63 350	49 360
1	_	58 560	_	_	56 620
2	_	_	_	_	_

Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:
-hektolitersúly min. 73 kg
-nedvességtartalom max.. 14,5%
-idegen magtartalom max. 7%
-csírázott szemszázalék max. 4%
-Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:
Bulgária -hektolitersúly min.76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom max.4%
Csehország -hektolitersúly min 76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalo 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
Észtország- hektolitersúly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
Lengyelország -hektolitersúly min.76 kg, idegen magtartalom max. 6%
Magyarország -hektolitersúly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
Nagy-Brittannia -hektolitersúly min.76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
Szlovákia- hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%,
Ukrajna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
Oroszország- nedvességtartalom max. 15%,

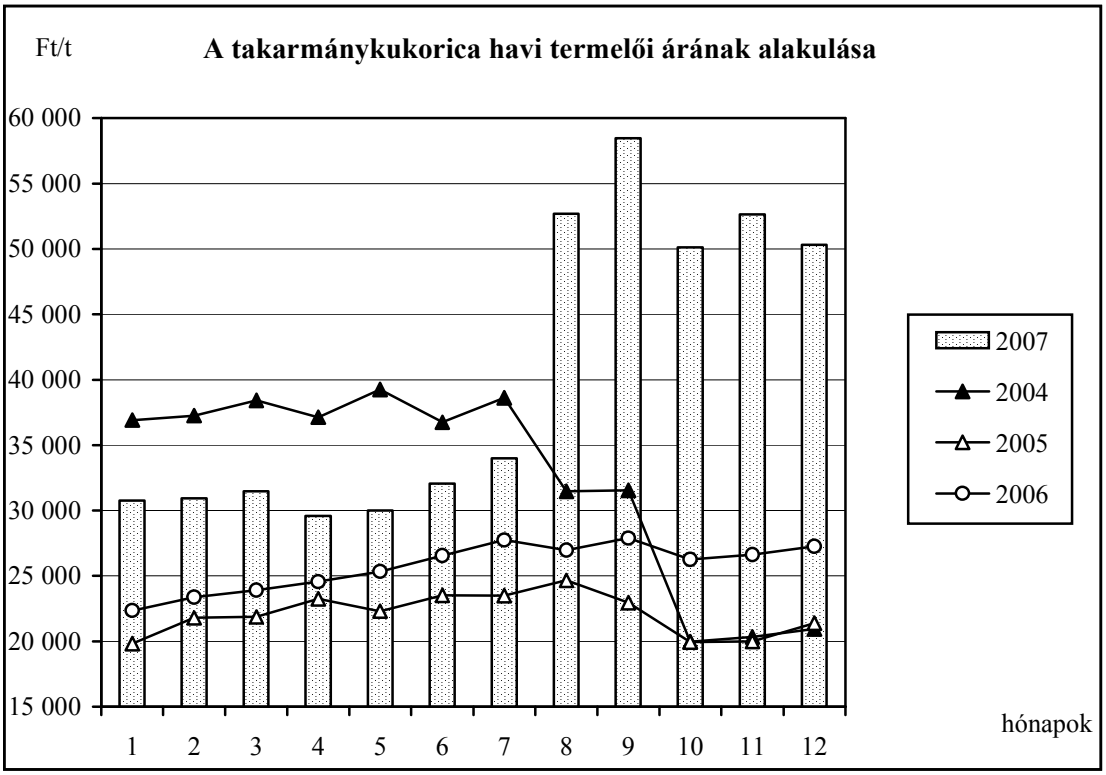
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssyteme, 2008. 2 hét

1. ábra

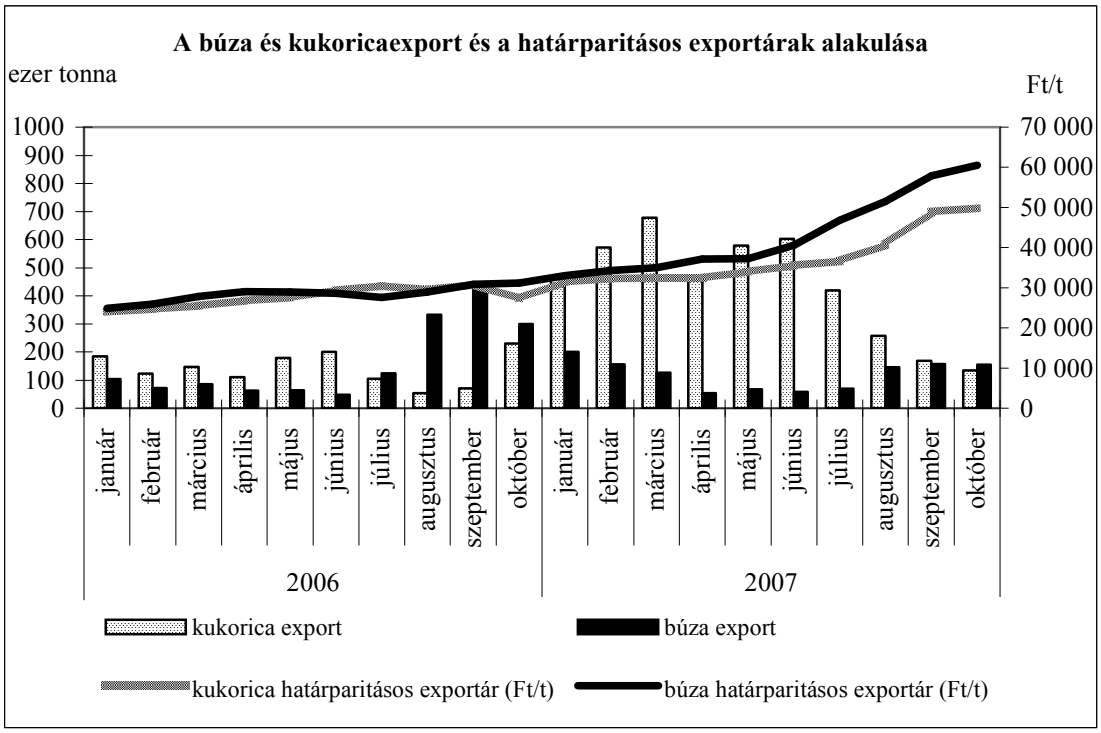
Forrás: PÁIR

2. ábra

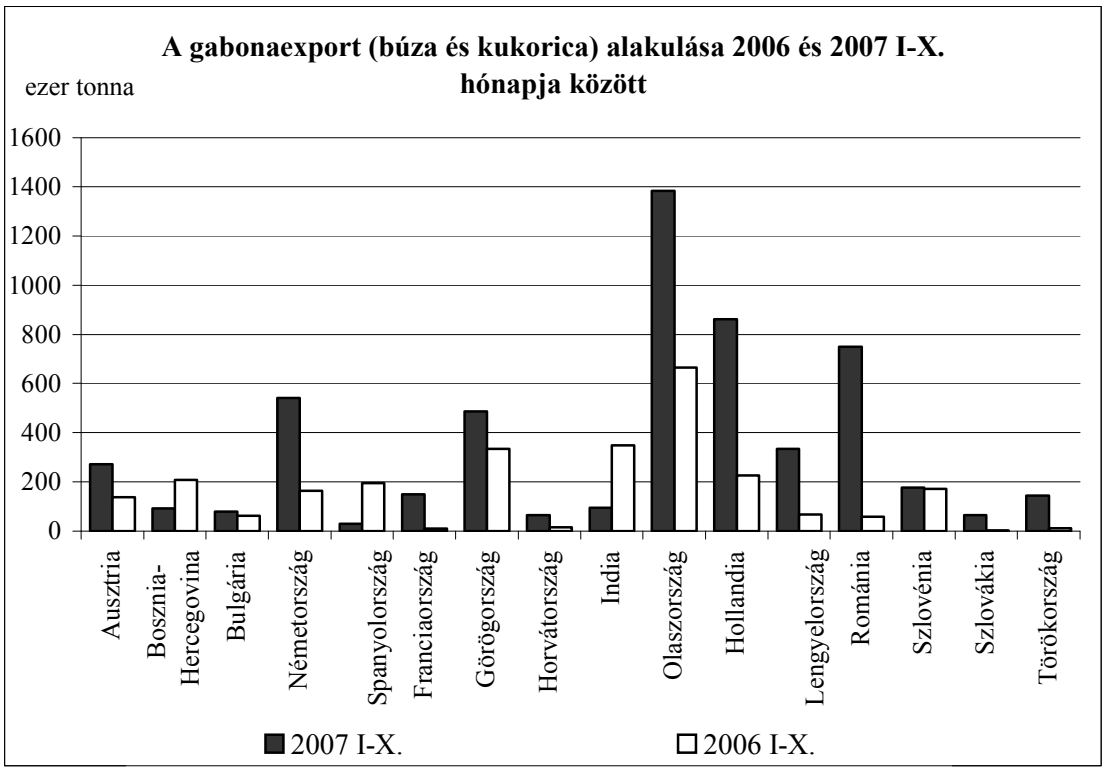
Forrás: PÁIR

3. ábra

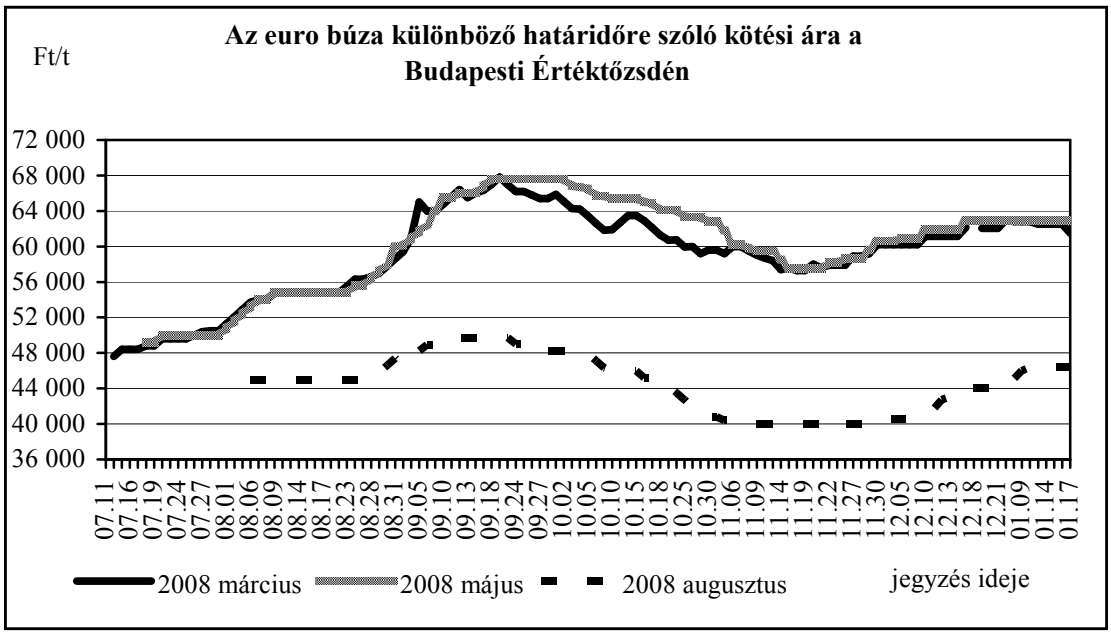
Forrás: KSH

4. ábra

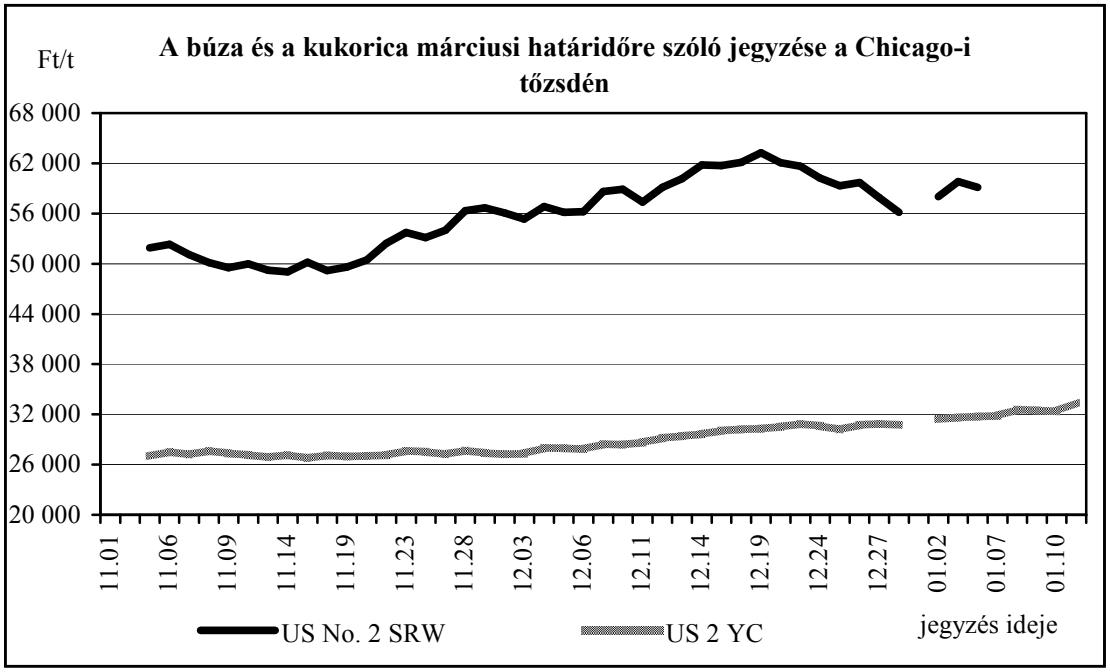
Forrás: KSH

5. ábra

Forrás: BÉT

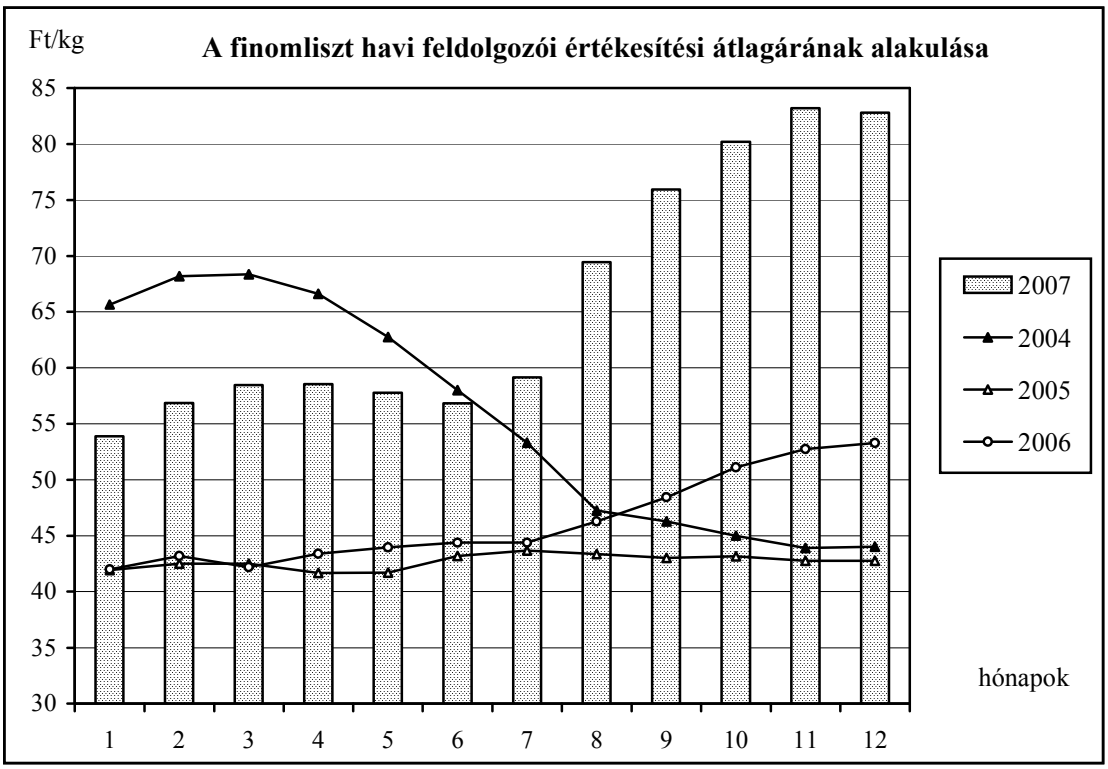
6. ábra

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn
US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

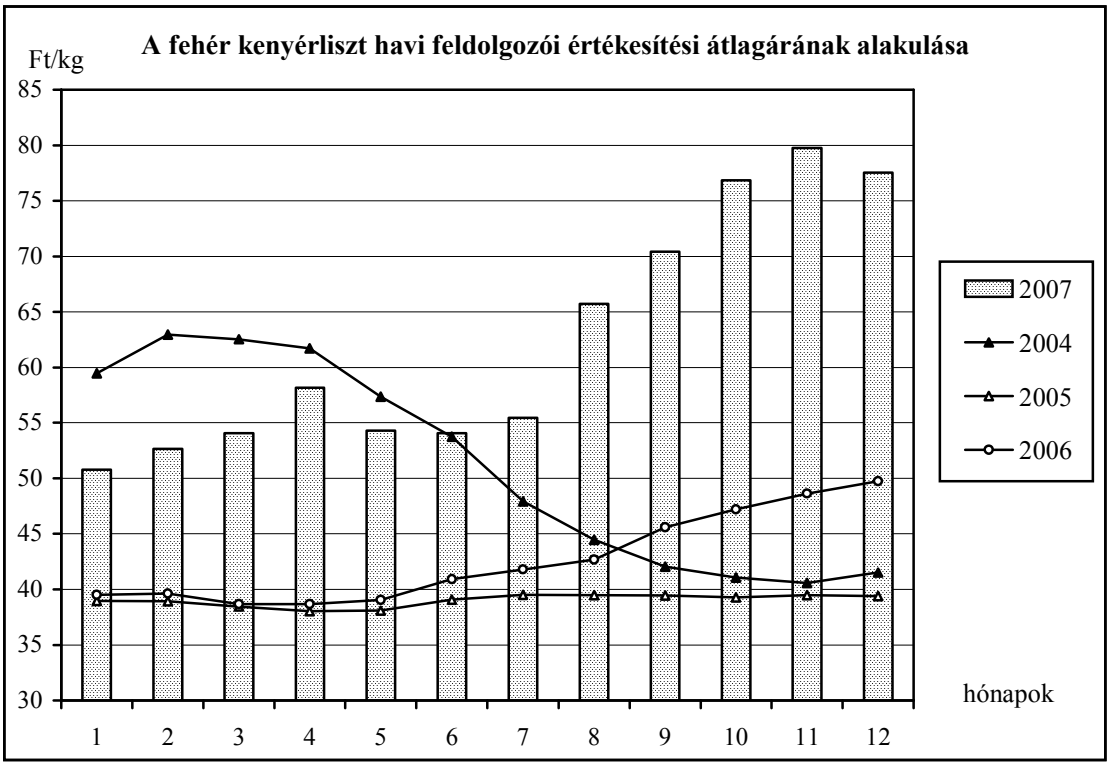
Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

7. ábra

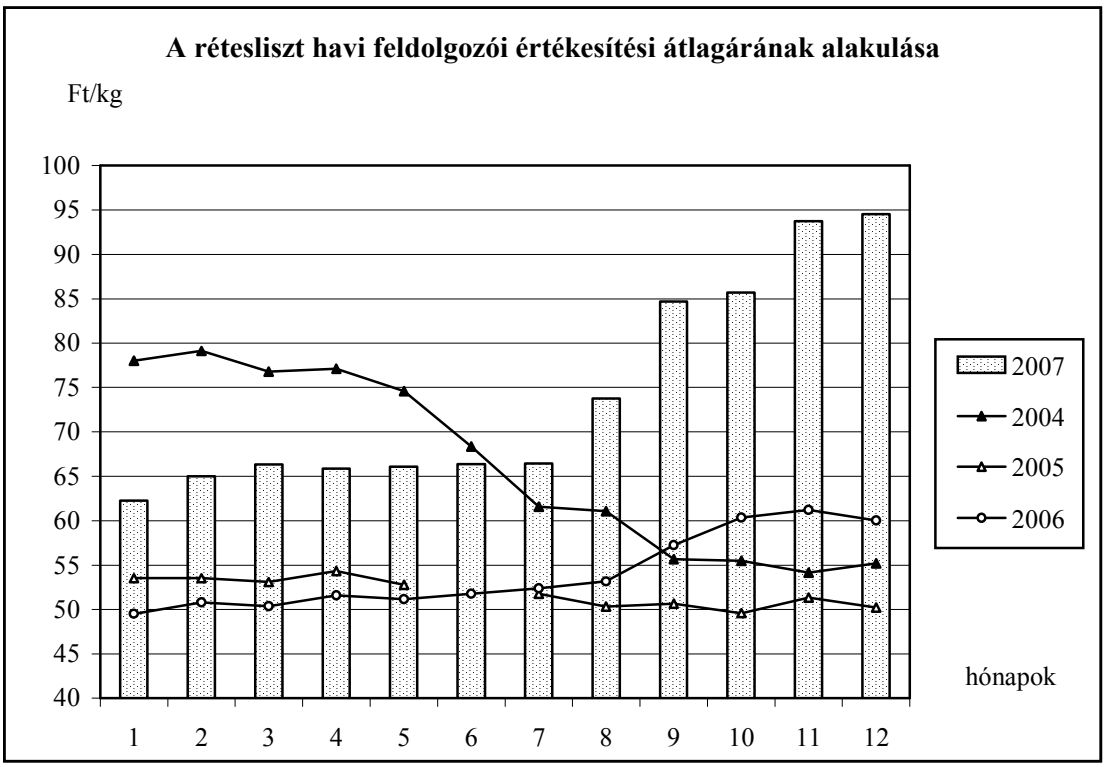
Forrás: PÁIR

8. ábra

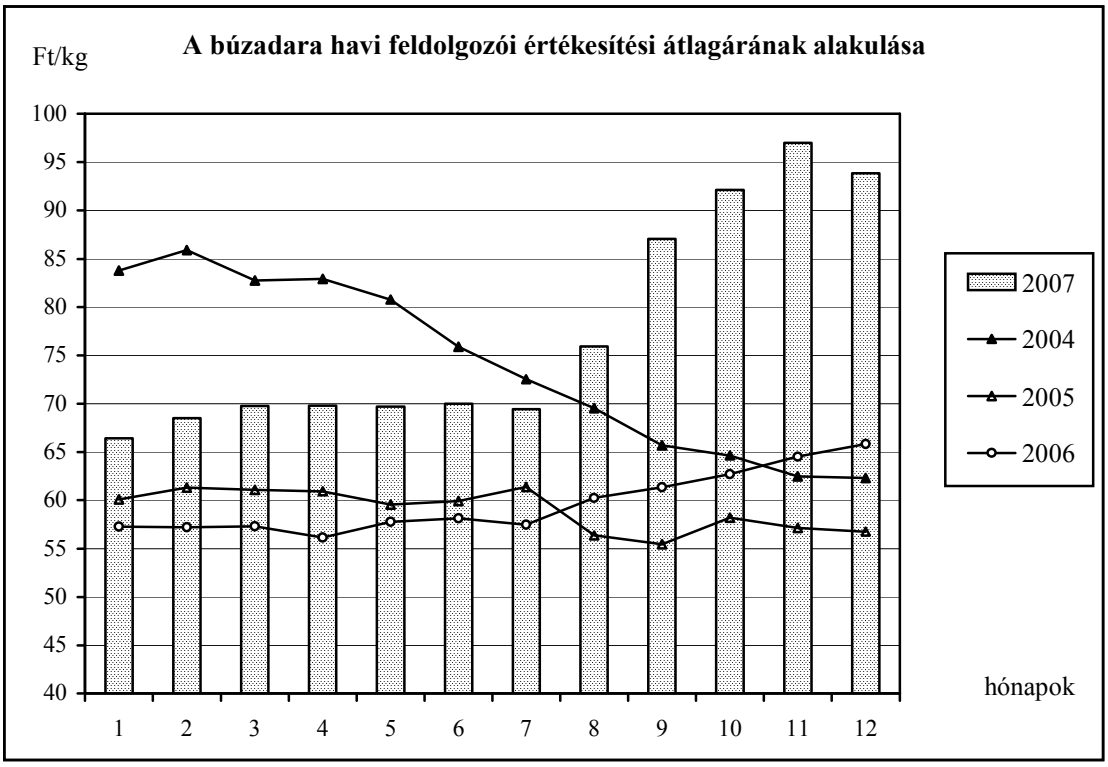
Forrás: PÁIR

9. ábra

Forrás: PÁIR

10. ábra

Forrás: PÁIR

4. táblázat

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 2. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 2. hét	2008. 1. hét	2007. 2. hét	2008.2. hét/ 2007. 2. hét (%)	2008. 2. hét/ 2008. 1. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1491,03	656,10	1122,80	75,30	171,13
	Ft/kg	50,39	81,66	81,77	162,27	100,14
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	2021,23	719,08	860,80	42,59	119,71
	Ft/kg	53,48	84,67	85,37	159,64	100,82
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	917,63	454,62	360,46	39,28	79,29
	Ft/kg	59,08	91,20	94,12	159,31	103,20
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	97,26	49,94	35,34	36,34	70,76
	Ft/kg	57,24	89,10	89,06	155,60	99,95
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	49,60	30,85	41,50	83,67	134,52
	Ft/kg	59,03	89,71	89,59	151,77	99,86
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	97,48	102,02	32,58	33,42	31,93
	Ft/kg	68,75	101,09	97,70	142,10	96,64
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	964,81	448,52	555,02	57,53	123,74
	Ft/kg	48,55	79,53	79,97	164,70	100,55
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1332,40	662,07	702,75	52,74	106,14
	Ft/kg	51,13	83,18	82,95	162,23	99,73
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	415,09	122,04	315,70	76,06	258,68
	Ft/kg	55,16	88,90	86,02	155,94	96,76
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	143,85	30,65	67,10	46,65	218,92
	Ft/kg	58,18	86,14	86,81	149,21	100,78
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	102,75	28,91	59,19	57,61	204,72
	Ft/kg	66,85	101,61	101,40	151,69	99,80

Forrás: PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2007-BEN

Ft/mennyiségi egység

Termék	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december
Finomliszt Bl 55 1 kg	94	100	85	93	101	111	103	117	127	120	113	124
Fehér kenyér 1 kg	177	174	182	182	187	188	190	202	193	201	197	198
Félbarna kenyér 1 kg	184	157	142	144	160	151	162	163	167	162	177	228
Étkezési búzadara AD /kg	125	123	115	118	127	119	126	137	142	140	138	141

Forrás: PÁIR

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. január 11.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			*CBOT, Chicago* *(őszi, lágy búza)*			*Kansas* **(őszi, kemény búza)			*Minneapolis* ***(tavaszi, kemény búza)			*LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna	Ft/tonna
2008. március	247,50	63 162	2008. március	334,06	65 756	2008. március	339,48	66 823	2008. március	390,45	76 856	2008. január	174,50	66 619
2008. május	247,50	63 162	2008. május	338,93	66 715	2008. május	343,15	67 546	2008. május	376,59	74 128	2008. március	177,50	67 764
2008.augusztus	208,00	53 082	2008. július	296,12	58 288	2008. július	311,74	61 363	2008. július	357,02	70 276	2008. május	181,00	69 100
2008. november	214,00	54 613	2008.szeptember	299,25	58 904	2008.szeptember	314,40	61 886	2008.szeptember	337,64	66 461	2008. július	183,00	69 864
2009. január	213,25	54 421	2008.december	304,21	59 881	2008.december	317,43	62 483	2008.december	333,60	65 666	2008. november	147,00	56 120
2009. március	214,50	54 740	2009. március	308,62	60 749	2009. március	322,94	63 568	2009. március	336,08	66 154	2009. január	148,50	56 693

*SRW-Soft Red Winter
**HRW-Hard Red Winter
***DNS-Dark Northern Spring
**** étkezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade KCBOT-Kansas City Board of Trade MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica **7. táblázat**

MATIF, Párizs			*CBOT, Chicago*		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna
2008. március	219,00	55 889	2008. március	194,88	38 360
2008. június	220,00	56 144	2008. május	199,31	39 232
2008.augusztus	219,50	56 016	2008. július	203,15	39 988
2008 november	197,00	50 274	2008.szeptember	202,36	39 833
2009. január	199,00	50 785	2008.december	202,07	39 775
2009. március	199,00	50 785	2009. március	204,33	40 220

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Repce **8. táblázat**

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	CAD / tonna	Ft/tonna
2008. február	444,75	113 500
2008. május	440,25	112 352
2008. augusztus	426,00	108 715
2008. november	429,75	109 672

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	**2007.2. hét**		**2008. 2. hét**		
Franciaország					
Rouen	142	35 498	251	63 911	január
La Pallice	144	35 999	255	64 931	január
* Creil	140	34 997	_	_	január
Németország					
Hamburg	148	37 061	262	66 776	január
Würzburg	_	_	_	_	január
Köln	156	39 064	_	_	január
Drezda	_	_	_	_	január
Dánia					
Koppenhága	_	_	_	_	január
Olaszország					
Milánó	_	_	_	_	január
Bologna	_	_	_	_	január
Belgium					
Brüsszel	152	38 062	259	66 011	január
Spanyolország					
**Barcelona	174	43 571	250	63 718	január
Ausztria					
Bécs	153	38 313	_	_	január
Finnország					
Nokia	132	32 929	_	_	január
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	152	_	217	55 246	január
Bordeaux/Bayonne	153	38 253	218	55 500	január
La Pallice	152	38 002	217	55 246	január
Németország					
Hamburg	182	45 575	242	61 679	január
Olaszország					
Bologna	_	_	_	_	január
Spanyolország					
**Barcelona	174	43 571	245	62 443	január

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008. 2. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	_	_	január
Franciaország			
Rouen	232	59 069	január
La Pallice	223	56 775	január
* Creil	_	_	január
Németország			
Hamburg	243	61 933	január
Hannover	242	61 679	január
München	_	_	január
Drezda	_	_	január
Dánia			
Koppenhága	_	_	január
Olaszország			
Bologna	_	_	január
Belgium			
Brüsszel	242	61 679	január
Spanyolország			
Barcelona	245	62 443	január
Ausztria			
Bécs	230	58 493	január
Finnország			
Raisio	187	47 577	január
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	228	58 049	január
Németország			
Hamburg	248	63 208	január
Hollandia			
Rotterdam	246	62 698	január
Belgium			
Brüsszel	243	61 933	január

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

11. táblázat

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.01.04. USD/t	2008.01.04. Ft/t	2008.01.11. USD/t	2008.01.11. Ft/t	Szállítási hónap	Kikötő
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	498,86	95 880,89	487,61	95 981,15	december	*FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	_	_	434,00	85 428,56	december	*FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	_	_	_	_	_	*FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	371,60	71 421,52	363,50	71 551,34	december	*FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	_	_	418,00	82 279,12	december	*FOB Eastern States
(6) EU, Franciao. alapminőség	397,80	76 457,16	381,80	75 153,51	december	*FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	356,90	68 596,18	348,80	68 657,79	január	*FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágy búza	_	_	_	_	_	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	782,70	150 434,94	816,60	160 739,54	december	*FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	782,70	150 434,94	816,60	160 739,54	december	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	212,10	40 765,62	223,20	43 934,69	február	*FOB US Gulf
Argentína	_	_	195,40	38 462,54	január	*FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU , Franciao., takarmány	347,30	66 751,06	343,40	67 594,86	december	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány	_	_	_	_	_	*FOB Black Sea
(13) US PNW	_	_	_	_	_	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza
(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza
(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza
(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza
(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza
(6) EU, Franciao. alapminőség - a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágybúza
(8) Ukrajna lágy búza- 12%-os fehérjetartalom-lágybúza
(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény
(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény
(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn
(12) EU , Franciao., takarmányárpa-a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

- ***Spekulatív áremelkedés a nemzetközi piacokon.***
- ***Eddig 1,5 millió tonna cukorkvótát adtak vissza az EU-s reform második hullámában, márciusig akár 3 millióra is nőhet a leadott kvóta nagysága.***
- ***Átlagosan 6900 forintot fizettek a cukorrépa tonnájáért a gyárak, ennek oka a reform miatt csökkenő minimálár és az alacsony digestio.***

Világpiaci helyzet

December elejétől kezdve jelentősen emelkedett mind a nyers, mind a finomított cukor ára (1-4. ábra). Az árnövekedés legfőbb oka az volt, hogy jelentős pénzügyi alapok jelentek meg a tőzsdei kereskedelemben, erős spekulatív keresletet támasztva a határidős cukorjegyzéseknek annak ellenére, hogy a piaci fundamentumok (erős túlkínálat) nem változtak jelentősen. Ennek ellenére az áremelkedés tovább tartott, mivel egyes elemzők szerint a magas olajár előbb-utóbb növelni fogja a cukornád bioetanol-célú felhasználását, szűkítve ezzel a nádcukor kínálatát, ami igaz is, de csak hosszú távon. Középtávon az árakat maximum az újabb jelentős EU-s cukortermelés-csökkentés tarthatja fenn.

Európai uniós körkép

Az Európai Unióban megindult a cukorkvóták második visszaadási hulláma. Ennek során 1,5 millió tonna cukorkvótát adtak vissza a cukorgyárak. Ezzel az összes leadott kvóta nagysága elérte a 3,7 millió tonnát. A összes visszaadott cukorkvóta nagyságrendjét tekintve továbbra is a dél-európai országok vezetnek a régiók között közel 45%-kal, ezen belül az olasz kvótavisszaadás a teljes mennyiség 25%-ára rúg (5. ábra). Ezután következnek a nyugat- és észak-európai államok 38%-kal (itt 2006-ban még nem történt kvótavisszaadás az inulinkvóta kivételével), majd a közép-európai tagállamok 17%-kal. Ha az össztermeléshez viszonyítjuk a kvótavisszaadásokat, a sorrend megváltozik. Az átlagosan 20%-os kvótacsökkentéshez képes a déli tagállamok jellemzően 40-70%-os csökkentést hajtottak végre, a közép-európai államokban 8-37%-os kvótacsökkentés történt, míg a nyugat-európai államok zöme 6-14%-os csökkentést hajtott végre. Ettől a trendtől eltérő értékek csak néhány kisebb és kedvezőtlen adottságú északi fekvésű országban (Írország, Finnország, Lettország) történt, valamint Szlovéniában (eleve kis kvótával rendelkezett). Kivételt képez Belgium, amely kedvező adottságai ellenére 30%-os kvótacsökkentést indított el. Ennek oka a nagy inulinkvóta-arány, enélkül a belga kvóta is csak 14%-kal csökkent volna. A kvótaleadás első fordulója várhatóan január végén lezárul, de a cégeknek lehetőségük van, hogy 2008. március 31-ig újabb kvótavisszaadásokat jelentsenek be. Iparági hírek szerint márciusig akár újabb 1,5 millió tonna kvóta kerülhet visszaadásra. Ezáltal akár teljesülhet is a Bizottság által elvárt ezévi 3,8 millió tonnás kvótavisszaadási terv, így elérhetővé válik az uniós kvóta 18-

ról 12 millió tonnára való csökkentése. Ha valóban megvalósulnak ezek a tervek, megállhat az uniós cukorár további csökkenése, és akár jelentős árnövekedés is elképzelhető a tavasz folyamán.

Hazai körkép

A hazai piacon befejeződött a betakarítás, és zömmel az elszámolások is befejeződtek. Az idény rosszul sikerült, nem csak a termésátlagok, hanem a digestiók is jóval az elmúlt évek átlagai alatt maradtak (4. táblázat). A termelők ezért nem tudták teljesíteni a cukorgyárak felé tett vállalásaikat, átlagosan csak a kvóta 67%-át szállították le. A gyenge termésátlagoknak, a cukorpiaci reformból következő árcsökkenésnek és a gyenge cukorszázalékoknak köszönhetően jelentősen esett a cukorrépa ára is (2. táblázat). Az áresés főleg a 2. körzetet sújtotta az alacsonyabb digestio miatt, bár itt jobbak voltak a termésátlagok, míg az 1. körzetben fordított volt a helyzet. Összehasonlítva az idei árat az uniós csatlakozás óta eltelt időszak áraival (3. táblázat), megállapíthatjuk, hogy 2005-ben 2004-hez képest a gyenge digestio, valamint a túltermelésből eredő kvótatúllépés okozta az árak csökkenését. 2006-ban a cukorreformból következően jelentősen csökkent az ár, viszont a gyenge forintárfolyam miatt a vártnál magasabb lett a forintban kifejezett hivatalos minimálár, amit a minimális kvótatúllépés és a jó digestio még tovább emelt. 2007-ben viszont hiába fért bele a teljes termés a kvótába, gyenge volt a digestio és erős a forintárfolyam, így jelentős árzuhanást voltak kénytelenek elkönyvelni a hazai termelők az amúgy is jelentős terméscsökkenés mellett. Szinte minden cukorrépa-termelő veszteségesen gazdálkodott. Ennek következtében (valamint a magas árak miatt különösen jövedelmezően termeszthető gabona- és olajosmagfélék miatt) nem csak azok a termelők akarnak felhagyni a termeléssel, akik az idén megszűnő hazai cukorgyárakba szállítottak, hanem azok is, amelyekre a megmaradó cukorgyárak üzemeltetéséhez szükség lenne. A tárgyalások tehát folynak a cukorgyárak és a termelők között, és akár március 31-ig elhúzódhatnak, az üzemeknek ugyanis eddig kell bejelenteniük, ha további gyárakat akarnak bezárni.

A hazai fogyasztói árak decemberben tovább csökkentek, de az uniós helyzet változásával (nagymértékű kvótavisszaadás) várhatóan megáll az árak további csökkenése (6. ábra).

1. táblázat

A 2008. január 15-ig visszaadott cukorkvóták nagysága és arányuk a teljes termeléshez**

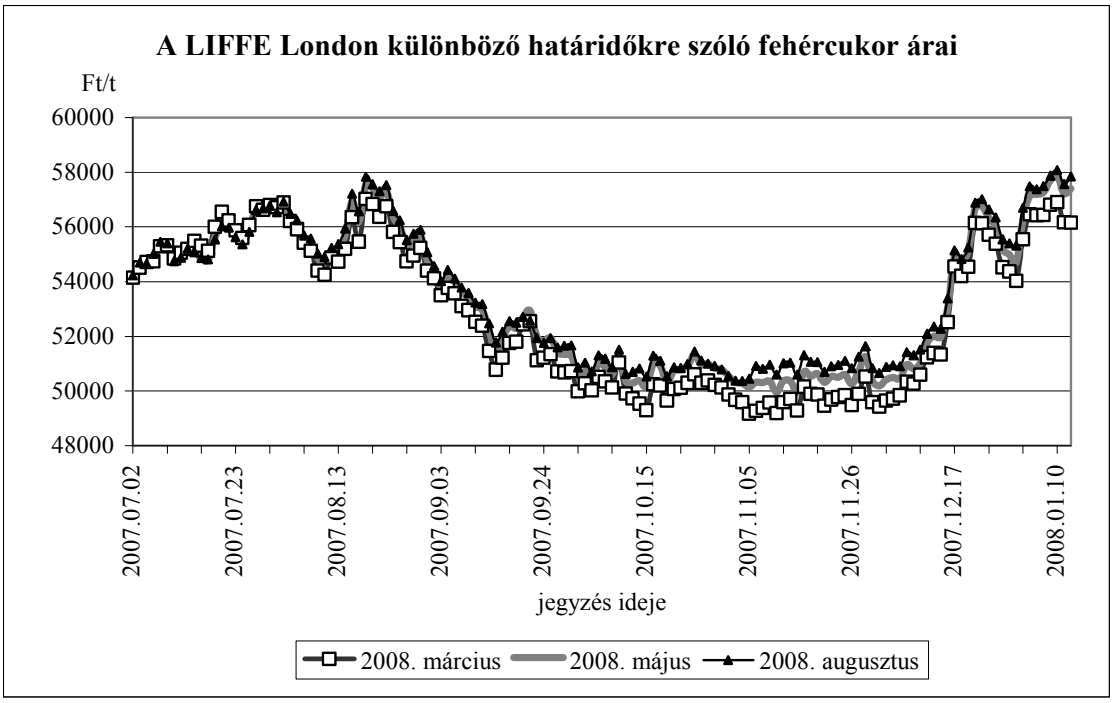
Ország	Cukor-kvóta	Izoglükóz-kvóta	Inulin-kvóta	Összkvóta	Visszaadott kvóta	Összkvóta százaléka	Kvótatípus százaléka
	Tonna	Tonna	Tonna	Tonna	Tonna	Százalék	Százalék
Írország	199260			199260	199260	100,0%	100,0%
Lettország	66505			66505	66505	100,0%	100,0%
Szlovénia	52973			52973	52973	100,0%	100,0%
Portugália	69718	9917		79635	54718	68,7%	78,5%
Olaszország	1557443	20302		1577745	934467	59,2%	60,0%
Görögország*	317502	12893		330395	179436	54,3%	-
Spanyolország*	996961	82579		1079540	481709	44,6%	-
Finnország	146087	11872		157959	65088	41,2%	44,6%
Magyarország	401684	137627		539311	200843	37,2%	50,0%
Belgium*	819812	71592	215247	1106651	334808	30,3%	-
Szlovákia	207432	42547		249979	70133	28,1%	33,8%
Csehország	454862			454862	102473	22,5%	22,5%
Dánia	420746			420746	61083	14,5%	14,5%
Nagy-Britannia	1138627	27237		1165864	165000	14,2%	14,5%
Svédország	368262			368262	42562	11,6%	11,6%
Litvánia	103010			103010	11091	10,8%	10,8%
Hollandia	864560	9099	80950	954609	80950	8,5%	100,0%
Lengyelország	1671926	26781		1698707	138152	8,1%	8,3%
Franciaország*	3288747	27664	24521	3333114	229756	6,9%	-
Németország	3416896	35389		3452285	216787	6,3%	6,3%
EU összes	17440537	507681	320718	18268936	3687793	20,2%	-

Forrás: Cukoripari Egyesülés

* Inulin- izoglükóz- és cukorkvótát is visszaadó államok

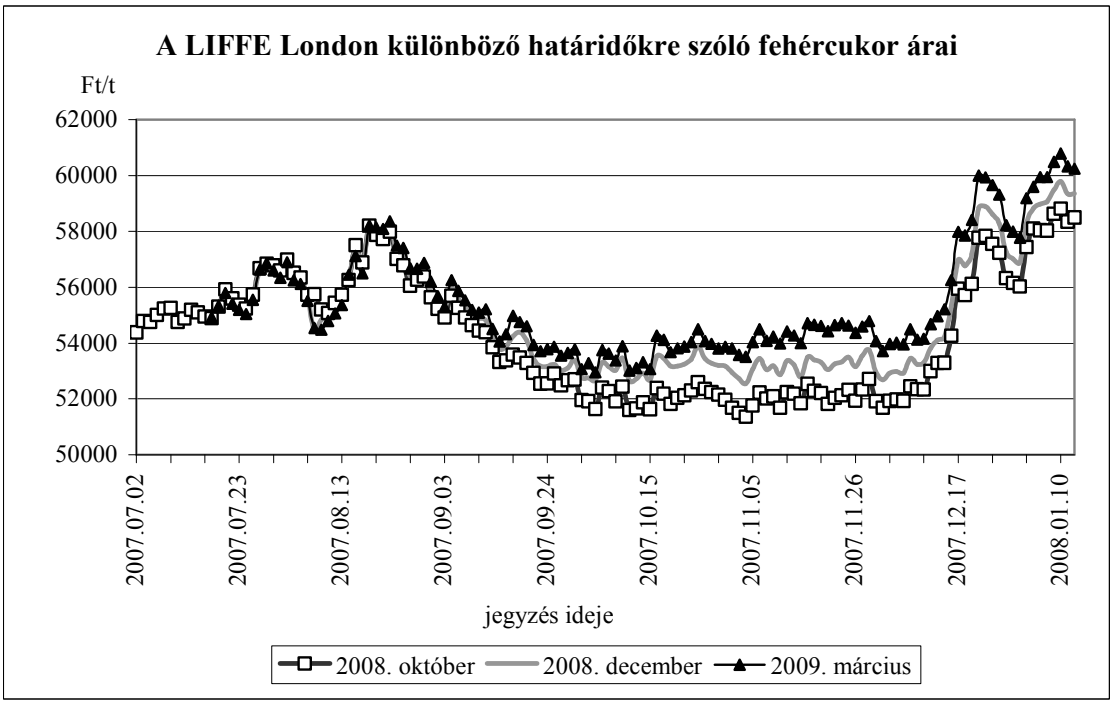
** A táblázatban nem szerepel a 2006-os reform során az egyes tagállamok által kapott többletkvóta

1. ábra

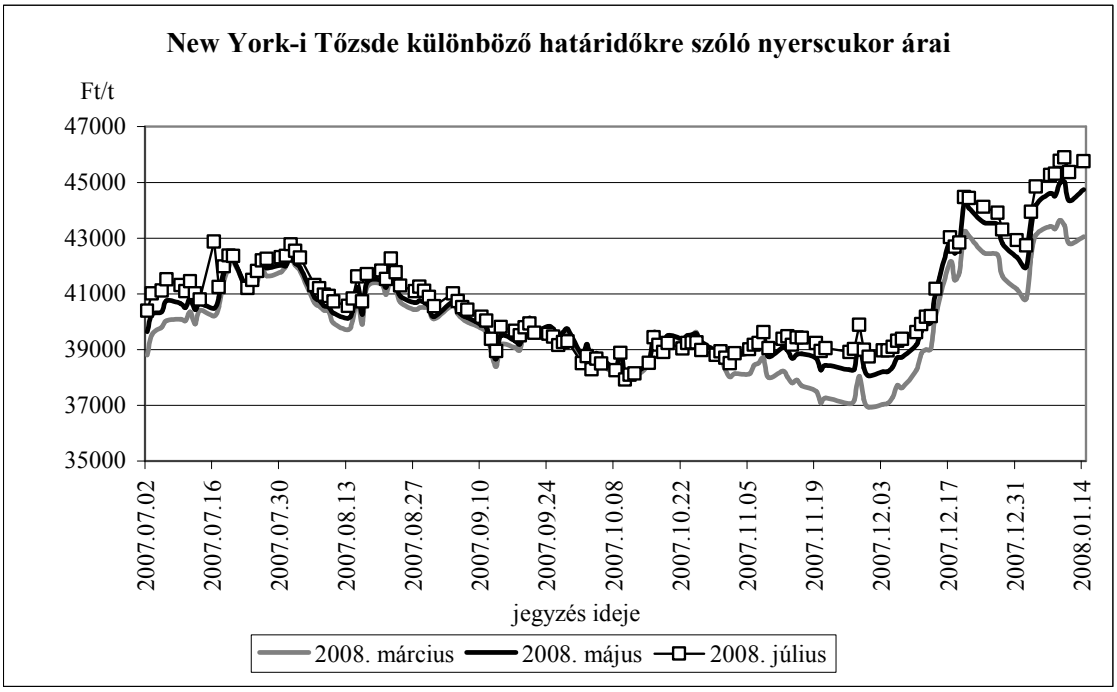
Forrás: International Financial Futures Exchange London

2. ábra

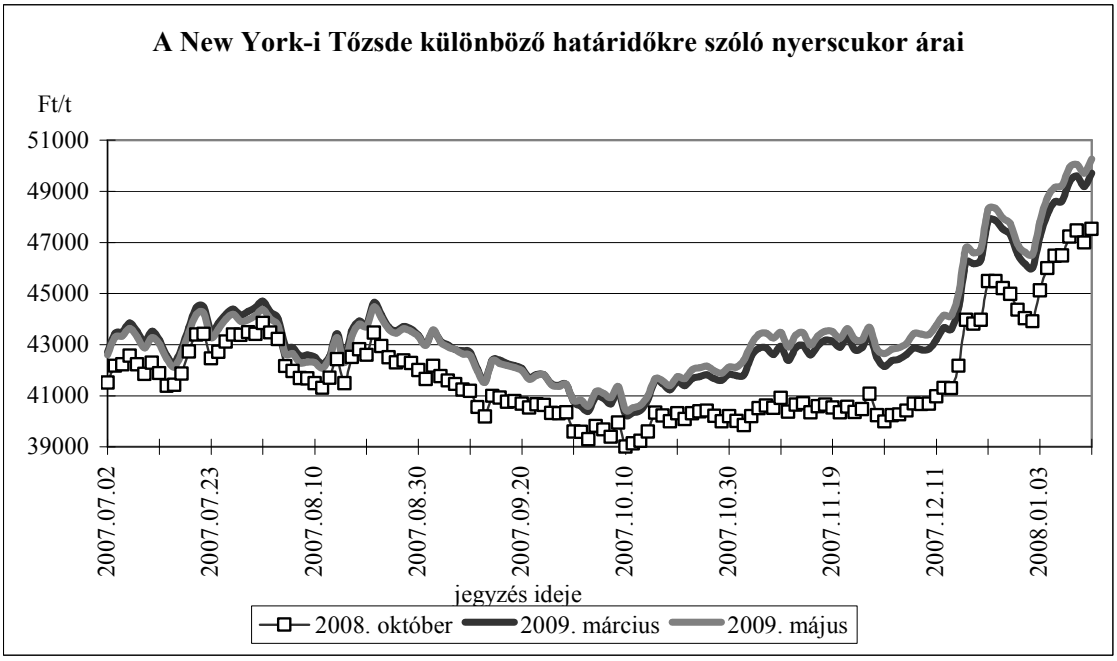
Forrás: International Financial Futures Exchange London

3. ábra

Forrás: Intercontinental Exchange, New York

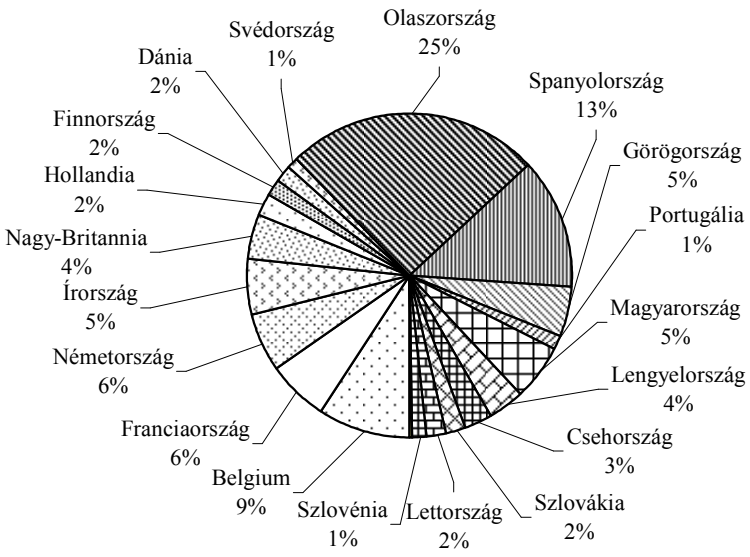
4. ábra

Forrás: Intercontinental Exchange, New York

5. ábra

Az EU visszaadott cukorkvótái tagországok szerint 2008. január 15-én összesen 3,69 millió tonna

Forrás: Cukoripari Egyesülés

2. táblázat

A cukorrépa átvételi ára az átvételi körzetek szerint

Régió	Átvételi ár	Digestio
	Forint/tonna	Százalék
1. körzet	7499,67	15,80
2. körzet	6610,28	14,81
Országos átlag	6893,70	15,13

Reprezentativitás: 13%
1. körzet: Nordzucker Csoport, Szerencs, Szolnok
2. körzet: Agrana Csoport, Magyar Cukor Rt., Kaposvár, Petőháza
Forrás: AKI

3. táblázat

A cukorrépa átvételi árának változása a digestio, a minimálár és a kvótarépa összтermésből való részesedésének arányában 2004-2007 között

	Minimálár*	PÁIR ár**	Eltérés a minimálártól	Kvótaarány***	Digestio
	Forint/tonna		Százalék		
2004	11571	10579	-8,58	92,63	15,59
2005	11487	9231	-19,64	80,44	15,40
2006	9031	8893	-1,52	89,20	16,54
2007	7547	6894	-8,65	100,00	15,13

* 16%-os kvótarépára, szeptember havi euró-forint árfolyamon számolva
** A PÁIR adatgyűjtési körébe tartozó cégek árai. Reprezentativitás: 13%
*** A kvótarépa százalékos aránya az összтermésből

Forrás: AKI

4.táblázat

Cukorrépa-betakarítás az AKI PÁIR adatszolgáltatói körében 2007

2007. 48. hét	Gyárba szállított mennyiség a kvóta százalékában	Termésbecslés (tonna/hektár)	Digestio (százalékban)	Összes mennyiség (tonna)
1. körzet	45,05	40,53	16,15	54 457
2. körzet	57,55	51,75	14,88	116 167
Országos összes	52,87	43,85	15,28	170 624

2007. év	Gyárba szállított mennyiség a kvóta százalékában	Termésbecslés (tonna/hektár)	Digestio (százalékban)	Összes mennyiség (tonna)
1. körzet	57,57	38,75	15,80	69 579
2. körzet	73,69	48,45	14,81	148 764
Országos összes	67,65	43,60	15,13	218 342

2006. év	Gyárba szállított mennyiség a kvóta százalékában	Termésbecslés (tonna/hektár)	Digestio (százalékban)	Összes mennyiség (tonna)
1. körzet	106,07	59,14	16,41	130 446
2. körzet	101,14	61,88	16,27	139 592
3. körzet	104,24	48,74	17,15	86 858
Országos összes	103,65	57,68	16,54	356 896

2005. év	Gyárba szállított mennyiség a kvóta százalékában	Termésbecslés (tonna/hektár)	Digestio (százalékban)	Összes mennyiség (tonna)
1. körzet	126,79	66,16	15,28	159 671
2. körzet	121,37	72,67	15,13	192 473
3. körzet	119,62	63,25	16,36	76 039
Országos összes	123,01	68,57	15,40	428 183

2004. év	Gyárba szállított mennyiség a kvóta százalékában	Termésbecslés (tonna/hektár)	Digestio (százalékban)	Összes mennyiség (tonna)
1. körzet	121,79	58,05	15,86	165 642
2. körzet	108,99	65,56	15,27	177 654
3. körzet	107,23	53,58	15,77	68 892
Országos összes	113,47	60,54	15,59	412 188

Reprezentativitás: 13%

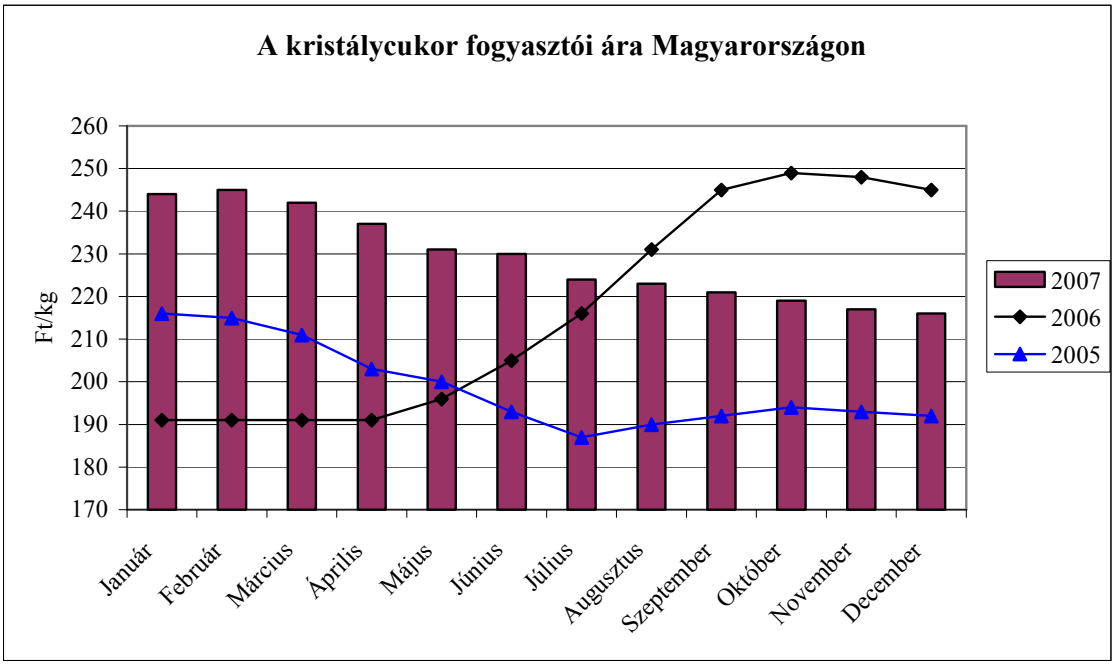
1. körzet: Nordzucker Csoport, Szerencs, Szolnok

2. körzet: Agrana Csoport, Magyar Cukor Rt., Kaposvár, Petőháza

3. körzet: Eastern Sugar Rt., Kaba - 2007-ben már nem termel

Forrás: AKI

6. ábra

Forrás: KSH